

Këyítfii fukanakfii Pee' bínfa Wo'eencii lëgís Këyítfiida

Këyítfii fii fëri en fukanakfii Pee' bínfa. Jom ki'en an ya bínfa ga béeb kerceenoo kerceen (1: 1). Laakkii ken baa wo' an kerceencaa ya bídee këyítfaa ðeɓɓa ðëri ya bídis fii, ee wóo'tii ken an këyítcii kanakcii cii doŋ cëri ya bín. Ya wo' rek an këyítfii fii fëri en fukanakfii ya bínɓaɓa (3: 1).

Pee' wo' an laakin buwaa kari ga kerceen-
caa, ba jangati ga ɗuuyɓa iñcaa taabohhii na
Hewhewii winéwí'wii ba yéegalee buwaamada.
Jëgírohcaama taabuk neɓlaat-kumuunba doŋ ee
ba wo'i an Yéesu hayisanndii.

Pee' wo' ban an kipes kerceen jom kitaam
ga iñaa neɓ Kooh. Iñaaama yëri Yéesu jëgíree
buwaa taabukeeri ga wii ya en ga ëldúnada, ee
iñaaama yëri baa en béeb jom kitum ga helci.

Këyítfii fukanakfii Pee' bínfa tíidoh anee:

- 1 - Këñɗoh (1: 1-2)
- 2 - Iñii Kooh bayoh buwii ga hafciɗa (1: 3-15)
- 3 - Wo'een seldíiga-Koohcaa ga loo Yéesuda
kayoh (1: 16-21)
- 4 - Buwaa jëgíroh sabohɗa na iñcaa sekba
gada (2: 1-22)
- 5 - Kihayiskii Ha'mudii dígohuɗa (3: 1-18)

Këñɗoh

¹ Mi Simoŋ-Pee', sùrgii na apotaarii Yéesu Kiristaa, mi yèrí bínndúu kèyítfi fi, d'ú bii, d'ú laakin ngëm ga Koohyiigaruu, Yéesu Músalkaatiigaruu fodii dí gëm garida. Ee iñaama, ya yèrí onnduuka ga kijúðkiiigari.

² Waa d'ú ínohin Kooh, ya na Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu, mi yii kíim ßa barkeellúu bi dooy, ßa onndúu jam wiyewin.

Iñii Kooh bayoh buwii ga hafcida

³ En ki'ena, Kooh, ga doolaa ya bayda oninnduu tóoh iña d'ú laak sooli ga kipes, ee d'ú am gari, ndaga d'ú ínohin yii bayyuu ga ndamaagari na kijofkaagarida.

⁴ Fodaama, Kooh oninnduu kilaas ga iñcii ciwóorí'cii ee wëñ kiyak ya dígeeruuda. En ðanaa, kooroh gacanaa d'ú rëc ga neblaat-kumuuncii posoni kipeskii buwii ga èldúnada, d'ú ßeß badukeenaa Kooh.

⁵ Kon ga iñaama, tumat iña d'ú mín tóoh, ngëmiigarúu taam na badukeen wijófi', ee badukeeniigarúu wijófi'wii wii taabat na ki'ínoh.

⁶ Ki'ínohkiigarúu taabat na kimín ki'abuk, kimín ki'abukkiigarúu taabat na kiguu'guuluk, kiguu'guulukkiigarúu taabat na ki'am ga Kooh.

⁷ Ki'am ga Koohyiigarúu taabat na kifili-imunoh ga díkaantirúu ee kifiliimunohkiigarúu taabat na kiwaaroh.

⁸ En ki'ena, binaa d'ú bay iñcii ciima ga keeñnjúu ee ca yewin garúunaa, ca hay kitah ki'ínohkiigarúu na Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu hay kibaat kilaak jeriñ ee lím yen.

9 Wayee ɓaa ɓayyii iñcaama ga keeñci man na búumí', ya hotoo di'úsaayí'. Ya alin an ya sétíruunun ga baakaa'caa ya tumee kudewaada.

10 Kèrí tah mbok-kerceencii, guu'guulukat, d́ú am faali' ga ɓayii Kooh ɓayyúu ga hafciɗa na tanukii ya tanukkúuda. Binaa d́ú tum iñaamanaa, d́ú keenoo múk ga yibóní'.

11 Ee iñaama yèrí onanndúu kilégísdú bi aŋ hal ga nguuraa leehoo taa'ɗa, wii Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu ee en Músalkaatiigaruuɗa.

12 Kèrí tah, mi jominndúu kiníindísi iñcuma besaa en tooh, luu enee an d́ú ínohinndi ee d́ú abin bi yégísin ga kayohfii d́ú wo'uda.

13 Kon waa mi yii lís ki'en ga èldúna, mi abin an júwin mi níindísirúu iñcaama, d́ú lík helciigarúu ga.

14 En ki'ena, fodii dii Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu ínohlukohhookaɗa, diimanaa kipessoo leeh ga èldúna.

15 Mi hay kitum nak iña mi mín tooh bi d́ú níindísuk iñcuma wahtaa en ɓééɓ, binaa mi kaanaa.

Wo'een sèldúga-Koohcaa ga loo Yéesuɗa kayoh

16 En ki'ena, d́í ayukkii ga liif, caa halaatu hen bi jekin, ki'ínohlukohhúu kihayiskii Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu líif na ndamɗa, wayee d́í nam kihot na hasciigarii kiyakkaagari.

17 En ki'ena, Kooh, Paamudii erinndi céé' na ndam, ee Kooh ga ndamaagari wiyaakwa

wo''a gari an: «Bii yii yëri en kowukiigoo mi keeñukda, keeñjoo soosin gari!»*.

18 Dí ga kihaffii, dí kelohha koonaa kaama meyohee asamaanda, lakanaa dí baa nari ga dook janjagaa wisela'í'waa.†

19 Ga iñaama dí wëñin ki'ayuk bi yëgísín ga iñcii seldíiga-Koohcaa wo'eeda. Ee d'ú foñ hel bi jof gacanaa, d'ú tumin iña jof, ndaga wo'eenciima man na lampu, waa en na kiniit ga dekataa ñúusin bi ga daa Kooh wíisan. Lee'laatii Kiristaa melic fodaama ga keeñciigarúu fodii olii meyi na kím lée'dí ëldúnada.

20 Balaa daranaa, ínohat iñii yii dijófi' an, ken mínoo na kihafci kilóogísoh wo'een seldíiga-Koohcii ga Këyítfaada.

21 En ki'ena, wo'een seldíiga-Kooh wínoo meyohhii ga iña bo'-súusúus waa', wayee Helii yisela'í'yii yëri ëewdohi bo' ga iñaama, ya aawi kiwo' ga teekaa Kooh.

2

Buwii jëgíroh sabohda na iñcii sekbada

1 Kudewaa, laakeera ban ga heetaa Isarayeel buwaa tíkee hafba biseldíiga-Kooh ee lak saboh. Fodaama ban, hay kilaak ga d'uuyúu buwaa jëgíroh saboh. Bi d'ú yéegaa, ba hay kijëgíroh ga d'uuyúu waas ciliis caa enndii kayoh, caa ëewdohi bo' ga kisañku'. Ba hay kitaasuk teekii

---

* **1:17** 1: 17 Mëdírohat iña bídu ga Mëccëe 3: 17; 17: 5 † **1:18** 1: 18 Janjagaama wëri en daa Yéesu enee na kikiim Kooh balaa soldaa'caa hayussi ki'amda. Jemmaa Yéesu súpítukee daama ga fikii Pee' na Sanj.

Ha'mudii laasbada, ee fodaama, ba hay kitik haffa kisanjuk ga gaaw gaaw.

² Bo' biyewin hayba kitaabuk ga kipeskaagaba kisépi'í'kaa ba enukohda ee ba hay kitah buwii aaw kiñaawal waasii wukayohwii.

³ Buwaama hayyúu kidúku na wo'een, caa ba tokisoh kiwaa' kiñam hēelís garúu. Wayee Kooh tuukin tek ga ki'atti'ba kumēēñi'; ya neehhii ee ya nímmbii, ya hayba kidúbí'.

⁴ Ínohat an malaakacaa tooñsee Koohda, Kooh múuñí'tiiba. Ya jaffaba ga safara, ba bagussa ga ñúusaa kisek besaa buwii yah ki'atti'uda.

⁵ Buwaa kudewaa ensee ga öldúnada, Kooh múuñí'tiiba ban. Ya tobpa músú miyewin maa onan buwaama faali'ussiirida, wayee ya sommba Nowee, yaa nakee buwaa kipes ga yijúwí'da, ya na bo' biyitnabanak biliis.

⁶ Kooh atti'a ban teeraa Sodom na waa Goo-moo', ca tēkírussa na kiwii bi ennda wet. Ee fodaama, ya teewohha inii yah kidal béeb buwii faali'ussiirida.

⁷ Ya sommba Loot, yaa enee bo' yijúwí' ee keeñci leehee hen tak ga tumeencaa cisépi'í'caa buwaa bibóni'baa enukohee ga jamaanaagarida.

⁸ Baa yijúwí' yaama dēkee nabada, keeñaagari wijúwí'waa dēkee ga kileeh ndaga tumeencaa buwaa cibóni'caa ya hotee, ya kelohee wekoo, nohooda.

⁹ Kon iñaama teewohin an Ha'mudii ínohin daa ya tuman bi ya músal buwii am gari ga coonucii ba enukoheeda, na daa ya daakan buwii bisóotí'bii, ya tóróyí'ba bi ga bēriinaa öldúna yah ki'atti'uda.

10 Ya wēñan kitóróhí' buwiima faali'ussiiri, taabuku rek iñaa neḅ kumuunḅa ee líibḅiḅaḅa. Ba niikoo dara ee ḅa yéegin haḅḅa, ḅa kaañin sah kibas iñcii en ga asamaan laakin doolida.

11 Wayee malaakacii wēñḅa dooli, mínndaḅaḅa, wo'soo ga iñcaama iñaa bonin ee en ḅasee ga fíkíi Ha'mudii.

12 Buwaama nak madu na júu', ḅa laakoo hel ee ḅa baahkoh ki'abu, ḅa apu fodii júu'. Ba ḅasi iñaa ḅa ínohoo ee ḅa apsan fodii júu'.

13 Yibóní'yii ḅa tumida yērí ḅa faysan. Iñaa neḅḅaḅa wērí en kitaabuk neḅlaaḅ-kumuunḅa na noh tañ. Binaa ḅa bok narúu kanu kiñamaa, ḅa neḅluki hen ga sabohcaa ḅa wo'irúuḅa. Ba soofin ee ḅa apohin kaci.

14 Ba heeli kifaanuk na ḅeticaa enndii buuḅa, ee ḅa kapoo ga kitum baakaa'. Ba abi ga fí'caagaba buwaa ngēmaagaba yēgíssiida. Ba mín ḅéeb ga kiheel hēelís: Kooḅ cojinḅa.

15 Ba deegin waasii wijúwí'wii, ḅa múuyin, ḅa taabuk waasii Balam, kowu Boosoo'. Yaama, kiwaa' hēelís ekeeri ga kitum yibóní'.

16 Wayee ya tíkussa ga waas ga waa ya sañ kikelohi' Kooḅḅa. En ki'ena, baamaa mínoo kiñaah, wo'a nari fodii ḅo'-súusúus, ee níssa sēldiiga-Kooḅaama ga kidofkaa ya waaree kitumḅa.

17 Jēgírohcaama madu na ne'caa síiñin, ḅa man na húyaa uuris tas. Kooḅ faandínḅa ḅekataa ḅa enan ga ḅuuy ñúusaa witerúuswaa.

18 En ki'ena, ḅa taabi ga na kijangat kiyaak, kaa laakoo haf, ee buwaa han kirēcohu

ga buwaa múuyinda, ba teewiba neblaat-kumuunca a pohn kaciida, kinookba.

¹⁹ Ba dígi buwii kilaak hafba ee lak ba ga kihafba, ba biñaam badukeen cibóní', caa éewdohba ga kisaŋku'. En ki'ena, baa en béeb ñaam ga iña wēñji doolida.

²⁰ Buwii rēcuunun ga tumeencii cibóní'cii ga ēldúna ndaga ba inohin Yeesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu, músalluuda, binaa ba íisis hafba ga yah buwaama jégírohi sabohda, bi ba búukisbanaa, ba keensisin kimma ga badukeena wēñ kiyiis waa ba enukohee kudewaada.

²¹ Iña gēnee gabada wērí en ki'ínohoo Waasii éewdoh bo' ga kitum yijúwí'da, loo ki'ínohwa, lēehíraa ba súugúrukwa, ba foñ iñii Kooh nakba kitum ee ba yéegaluununwada.

²² Iñii dalbada teewohin kayohfii ga wo'eenii liiwuk an: «Baay boykisi kiñam cibotcaagari», ee «Mbaam lēehíri kibookunaa, bíraañuki ga duupuul».

3

Kihayiskii Ha'mudii dígohuda

¹ Dú bii mi keeñukda, kēyítfii fii fērí en diima fukanakfii mi bínndúuda. Ga duuy kēyítcii kanakcii mi bínndúuda, mi níindíssúu iña dú jégíruunun, en dānaa, mi yúun helciigarúu ga kilaak halaat ciléerí'.

² Níindísukat wo'eenca sēldíiga-Koohcaa bisela'í'baa wo'ee kudewaada, na ban iñii Ha'mudii, yii en Músalkaatii ebiloh kitum ee apotaa'caagarúu yéegalseerúuda.

³ Ínohat íñii yii paay: ga bescaa méeñjohanda, hay kilaak buwaa taabuksan íñaa neḅ kumuunḅa rek, ḅa yensirukirúu,

⁴ ḅa wo'i an: «Man Ha'mudaagarúu dígohee an ya hay kihayis! Haa ya da? Caasamuncaagaruu kaanuunun, ee bi wati, íñaa Kooḅ sakee éldúna, tóoh lís ḅa.»

⁵ En ki'ena, ḅa aluk íñii yii tay: waama, Kooḅ, ga wo'eenci, sakka asamaanii na kakayfii. Ya méyí'ta kakayfii ga ḅuuy músúmii ya hégísohhaca ca kanak.

⁶ Fodaama ḅan, kooroh ga músú, músúmaa miyewinmaa Kooḅ toweeḅa, éldúnaanaama ḅúbírussa.

⁷ Fodaama, Wo'eenii Kooḅ faanin asamaanii na kakayfii wati bi ga besaa buwii waarusii Kooḅ yah ki'atti'u, ḅa ḅúbíruda. Besaa bėrú, asamaanii na kakayfii hay kitėkiru na kiwii.

⁸ Dú ḅii mi keeñukinda, laakin enaama yínoo yaa ḅú jomoo ki'al: ga Ha'mudii, bes wínoo man na tíkúis tijúnni ee tíkúis tijúnni man na bes wínoo.

⁹ Luu enee an laakin buwaa halaatu an yéehin, íñaa Ha'mudii dígoḅa, ya hayyi kitum ga besaa na wahtaa ya amdá. Nam ki'en kay an ya múuñí'túu hen ndaga ya waa'tii ken sanjku', wayee ya waa' bėeb mín kisúpít ḅadukeen.

¹⁰ En ki'ena, besaa Ha'mudii yah kihayisḅa betan buwii fodii lok. Besaa bėrú, asamaanii hay ki'en mes, taam na yėngəl wiyaak. Bėeb íñcii en ga asamaanda hay kitak, ca seey ee kakayfii na íñcii fa ḅayḅa hay kidúm.

¹¹ Kon waa ḅú ínohin an bėeb hay kidúbiru

fodaama, dú jomin ki'ínoh dijófi' daa kipeski-igarúu jom kiman. Dú jom kibay badukeen wisela'í, waa teewoh an dú am ga Kooh.

¹² Dú jomin kisek besii Kooh haysandá, dú gaawtuk wa le'. Besaama wërí asamaanii tëkí'san na kiwii wa seey ee iñcii ga asamaandá hay kiseey ndaga tamohlaataa kiwiikaa.

¹³ Wayee Kooh dɪŋgaruu asamaan wi'as na kakay fi'as: ðekatcaama iñaa júwin doŋ tumsan da ee iñaaama yërí dú sek.

¹⁴ Kërí tah, dú bii mi keeñukda, waa dú bii sek besaama, tumat iñaa dú mín tooh bi dú set ga fíkíi Kooh, dú laakoo iñaa bo' wo'an garúu yibóní', ee dú en ga jam.

¹⁵ Ee ínohat an Ha'mudiigaruu múuñí'túu fodaamanaa, ya onndúu halaa dú múcohan. Iñaaama ñan, Pool mbokiigaruu dú keeñukda, ga kiñaañkaa Kooh onndida, bídinndúuri.

¹⁶ Ga bééß këyítcaa ya bín wo' ga loo iñumada, ya wo' fodaama. Laakin ga këyítcaama ðekatcaa yoobpii ki'ínoh ee buwii ínohsoo dara, ee ngëmiigaba yëgíssiida súpítsi iñaa ca wo'da hen fodaa ña tumika ga Këyítcaa cisela'í'caa cíínoo. Fodaama nak, ña san'ku' hafña.

¹⁷ Kon dú bii mi keeñukinda, waa dú yéegalunun iñii yah kilaakda, watukat buwii júwussii múuyuununda ña baydohhúu ga kimúuykiigaba. Dú watuk ñan kiyówí' yahhúu ga yëgísii dú yëgís ga ngëmiida.

¹⁸ Wayee namat ki'aaw fíkíi ga kikijofkii Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu ee en Músalkaatiigaruu teebpúuda, ee dú wëñiri ki'ínoh. Ndam aawat gari wati, bi taa'. Aameen!

**Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii**

**Noon: Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii New Testament**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Noon)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

7c1cfb93-c4c9-5127-ac22-ecb23adca870